

Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS)

2013

AM0201

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	6
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	7
2.1	Ram och ramförfarande	7
2.2	Urvalsförfarande	8
2.3	Mätinstrument	8
2.4	Insamlingsförfarande	8
2.5	Databeredning	9
3	Statistisk bearbetning och redovisning	10
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	10
3.2	Redovisningsförfaranden	10
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner	12
4.2	Arkiveringsversioner	12
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	12

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Sysselsättning, förvärvsarbete och arbetstider

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Kortperiodisk sysselsättningsstatistik ingår i Sveriges officiella statistik.



För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Linn Eriksson
Telefon: 019-17 61 34
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Linn Eriksson
Telefon: 019-17 61 34
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99) och SCB:s föreskrifter, SCB-FS 2012:21, samt SCB:s föreskrifter SCB-FS 2000:26 för den offentliga delen.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Enkäter arkiveras i två år efter undersökningstillfället och gallras därefter underförutsättning att registret är arkiverat.

0.9 EU-reglering

I maj 1998 beslöt EU om en förordning (1165/98) angående bl.a. den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken, Short Term Statistics. Denna reglerar statistiken fr.o.m. 1999.

0.10 Syfte och historik

Syftet med den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken är främst att snabbt indikera förändringar av antalet anställda på detaljerad näringsgrensnivå. Ett annat syfte är att presentera sysselsättningsuppgifter över hela arbetsmarknaden fördelat på län. Undersökningen informerar också om aktuella företagsanknutna variabler såsom frånvaro och personalomsättning. Undersökningen omfattade tidigare dels en månadsstatistik över löner och sysselsättning för industriarbetare, dels fyra kvartalsundersökningar över sysselsättning för andra näringsgrenar inom den privata sektorn. Bristande täckning av den privata sektorn samt svårigheter i jämförbarhet avseende variabelinnehåll, mätperioder och definitioner motiverade en omläggning av statistiken till en enda undersökning avseende den privata sektorn. Denna omläggning genomfördes 1989.

Undersökningen utökades 1996 att omfatta även offentlig sektor och var då en totalundersökning av statlig, kommunal och landstingssektorn. Under 2001 lades undersökningsdesignen för offentlig sektor om och genomfördes på ett urval av arbetsställen. Det visade sig dock att resultaten från denna undersökning ej var tillförlitliga på grund av kvalitetsbrister i urvalsramen. Därför har en parallell totalräknad undersökning per juridisk enhet utgjort underlag för den redovisade statistiken. Ansatsen med arbetsställeurlval för offentlig sektor släpptes inför andra kvartalet 2006 och en tillbakagång där juridisk enhet är observationsobjekt fastställdes. Samtidigt samlas utöver variabeln anställda endast variabeln sjukfrånvarande in för offentlig sektor.

Inför andra kvartalet 2008 stratifierades det enligt den nya näringsgrensindelningen SNI2007 och redovisning enligt den nya

näringsgrensavdelningen görs från och med första kvartalet 2009. I samband med införandet av SNI2007 som stratifieringsvariabel minskades antalet storleksklasser i stratifieringen och vi återgick till den gamla modellen där stratum innehållande arbetsställen med 100 anställda eller fler totalundersöks.

Från och med 1:a kvartalet 2012 används granskningsverktyget Selekt. Verktöget innebär färre återkontakter med våra uppgiftslämnare utan att statistikens kvalité påverkas.

0.11 Statistikanvändning

Huvudkonsumenter av statistiken är Närings- och Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Riksbanken, Sveriges Kommuner och Landsting samt Arbetsförmedlingen. Statistiken utgör även underlag av SCB:s avdelning för Nationalräkenskaper som underlag för beräkningar i nationalräkenskaperna samt för Eurostat.

0.12 Uppläggning och genomförande

Samtliga aktiva arbetsställen i Företagsdatabasen (FDB) som har minst en anställd utgör ramen för undersökningen. Uppgifter avseende privat sektor samlas in m.h.a. en postenkät från ett urval av cirka 18 700 arbetsställen. Elektronisk insamling erbjuds samtliga uppgiftslämnare. Stratifiering görs efter näringsgren och storleksklass. Storleksklasserna är anpassade efter strukturen i näringsgrenen i syfte att skapa homogena stratum. Strata innehållande arbetsställen med hundra anställda eller fler totalundersöks.

Även uppgifter avseende den offentliga sektorn samlas in med ett urval på ca 650 juridiska enheter. Strata innehållande juridiska enheter som har 100 eller fler anställda i statlig sektor totalundersöks. I kommunal sektor totalundersöks strata innehållande juridiska enheter med 50 anställda eller fler. Samtliga juridiska enheter vilka hänförs till landstingssektorn ingår i urvalet.

Insamling av uppgifter från objekt tillhörande totalundersökta strata sker för kvartalets alla tre månader medan resterande del av urvalet delas upp i tre delar vilka svarar för var sin månad i kvartalet. Referensdag är den mittersta onsdagen i månaden och publicering sker ca. sex veckor efter kvartalets slut.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken är en del i Eurostats program Short Term Statistics och hit redovisas kvartalsvis uppgifter från undersökningen.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Under 2013 kommer utsändningen av postenkäter att minska. Istället kommer uppgiftslämna i första hand att hänvisas till KS webblankett på SCB:s webbplats.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Privat sektor: Målobjekt är arbetsställe. Arbetsställe definieras som varje adress, fastighet eller grupp av närliggande fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Alla företag har minst ett arbetsställe. Rampopulationen utgörs av de arbetsställen inom privat sektor som har någon anställd enligt Företagsdatabasen (FDB). Målpopulationen utgörs av arbetsställen som bedriver verksamhet. Med privat sektor avses enskilda firmor, enkelt bolag, handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag, ekonomiska- och ideella föreningar och stiftelser. Offentligt ägda aktiebolag, affärsverken och riksbanken förs dessutom hit.

Näringsgrenen transport och magasinering (SNI H) redovisas exklusive ombordanställda i utrikes och kustsjöfart registrerade i Sverige.

Offentlig sektor: Målobjekt är juridisk enhet. Rampopulationen utgörs av juridiska enheter inom kommuner, landsting och statliga myndigheter som har någon anställd enligt FDB.

De uppgifter som utgör grund för bearbetning och som samlas in vid varje mättillfälle är följande:

Anställda *Antalet anställda totalt* vid mättillfället inom samtliga sektorer avser personer (inkl deltid- och visstidsanställda) som var anställda en angiven dag under undersökningsperioden. Som anställda räknas även personer som vid mättillfället inte var i tjänst på grund av arbetstidens förläggning, sjukdom, semester, tjänstledighet eller dylikt. Verksamma ägare i aktiebolag är inkluderade. En anställd som har anställning vid flera olika arbetsställen räknas flera gånger. Om en anställd däremot har flera tjänster inom samma arbetsställe räknas denne bara en gång.

Antalet visstidsanställda vid mättillfället avser personer (såväl heltids- som deltidanställda) som anställts för viss period eller visst uppdrag (t ex semestervikarier). Undantagna är exempelvis personer i arbetspraktik.

Frånvarande

Frånvaron redovisas efter tre frånvaroorsaker:

a) sjukdom

b) semester

c) övrig frånvaro som kan vara semesterlönegrundande- eller ej semesterlönegrundande frånvaro. Hit räknas ledighet med havandeskaps- eller föräldrapenning, ledighet för smittbärare, ledighet för viss utbildning enligt studiestödslagen, facklig utbildning, militär repetitionsutbildning, civilförsvarsutbildning, permittering kompensationsledighet, militär grundutbildning, semesterpermittering och arbetskonflikt.

För offentlig sektor samlas endast frånvaro orsakad av sjukdom in.

För privat sektor samlas också följande in:

Nyanställda

Totalt antal anställda som har anställts vid arbetsstället under månaden.

Avgångna

Totalt antal anställda som har lämnat arbetsstället efter uppsägning eller på egen begäran under månaden.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Arbetsgivare registrerade som aktiva och som har anställda	Sektor, Näringsgren, Storleksklass, Region, kön, anställningsform	Anställda	Antal, Förändringstal
Arbetsgivare registrerade som aktiva och som har anställda	Sektor, Näringsgren, Storleksklass, Region, kön, anställningsform, typ av frånvaro	Frånvaro	Andel, Förändringstal
Arbetsgivare registrerade som aktiva och som har anställda	Sektor, Näringsgren, Storleksklass, kön, anställningsform,	Nyanställda, avgångna	Andel

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningen presenteras kvartalsvis i Statistiskt meddelande AM 63. Publikationen innehåller 16 tabeller. En elektronisk version finns tillgänglig på SCB:s webbplats. Där finns också pressmeddelanden, en kort presentation av undersökningen, samt även ett par tabeller och diagram. I Sveriges Statistiska databaser finns tio tabeller

redovisade, varav fyra stycken uppdateras kvartalsvis. Leverans av sammanställda statistik sker till Eurostat.

Det slutliga observationsregistret sparas för vidareanvändning.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken finns dokumenterad i Beskrivning av statistiken med kvalitetsdeklaration samt enligt SCB:s dokumentationsmodell.

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>

Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell. Kortperiodisk sysselsättning, 2013 kvartal 1.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Urvalsramen skapas ur SCB:s Företagsdatabas (FDB) två gånger under året, i mars och augusti. Urvalet i mars används för kvartal 2 och 3. Urvalet i augusti används för kvartal 4 och första kvartalet nästkommande år. Urvalsramen består av de arbetsställen/enheter som är registrerade som aktiva och som har en eller fler anställda. Urvalsramen består av två delar, privat sektor och offentlig sektor.

Privat sektor: Objekt är arbetsställe. Kriterierna som ställs till FDB är sektorskoder 1, 2, 6, 7 och sektorkod 320, 413, 423 i kombination med ägarkategori 10, 20, 30 samt juridisk form 49. De sista sektorsgrupperna avser statligt-, landstings- och kommunalägda aktiebolagen.

Offentlig sektor: Objekt är juridisk enhet. Kriterierna som ställs till FDB är sektorskoder 3, 5, 41, 42 med undantag för sektorskod 320, 413, 423 i kombination med ägarkategori 10, 20, 30 samt juridisk form 49.

Övertäckningen uppgår till knappt fem procent för privat sektor och tre procent för offentlig sektor. För att kompensera undertäckningen dras nytt urval varje halvår.

2.2 Urvalsförfarande

Urvalsramen skapades ur FDB och består av arbetsställen/enheter som där är registrerade som aktiva och som har någon anställd. Den urvalsmetod som används ger ett obundet slumpmässigt urval (OSU) av arbetsställen inom strata.

Rampopulationen stratifieras efter näringsgren och storleksklass.

Insamling av uppgifter sker med hjälp av blanketter som sänds ut och samlas in varje kvartal.

I undersökningen för första kvartalet år 2013 uppgår kvartalsurvalet för den privata sektorn till ca 18 700 arbetsställen och 650 juridiska enheter för den offentliga sektorn som allokeras över olika strata. I de strata som totalundersöks uppgår antalet arbetsställen till ca 3 300 för privat sektor. För offentlig sektor är motsvarande uppgift ca. 440 enheter. Dessa objekt ingår i undersökningen varje månad. Övriga arbetsställen fördelas slumpvis i tre delar inom varje stratum där varje tredjedel svarar för en månad vardera i kvartalet. Genom att tredela urvalet speglas kvartalet bättre än om endast en månad i kvartalet undersöks.

Allokeringen av urvalet bland strata med arbetsställen som har undersöks på urvalsbasis görs så att skattningarna i samtliga redovisningsgrupper skall ha samma relativa medelfel.

2.3 Mätinstrument

Uppgiftsinsamling sker i huvudsak via postenkät och insamlingen är, till de delar där det är samma kontaktperson, samordnad med undersökningen Konjunkturstatistik över vakanser. Redovisning kan också ske via en elektronisk blankett i SCB:s elektroniska insamlingsverktyg SIV. Med enkäten följer ett följebrev och svarskuvert.

2.4 Insamlingsförfarande

Enkäten skickas ut ca en vecka efter referensdagen. Till de som redovisar elektroniskt via SIV skickas en uppmaning via e-post.

Brevpåminnelser skickas ut den första arbetsdagen efter sista svarsdag och försändelsen innehåller ett påminnelsebrev samt en ny enkät. Påminnelser skickas endast till arbetsställen i stratum som inte totalundersöks eftersom arbetsställen tillhörande totalundersökta strata indirekt påminns med nästa månads blankett. Till de som valt att redovisa elektroniskt via SIV skickas en påminnelse via ett e-postbrev. Påminnelse via e-post skickas också ut till arbetsställen i totalräknade stratum som svarat.

Det ovägda bortfallet uppgår till omkring nio procent i privat sektor och en procent i offentlig sektor. Det storleksvägda bortfallet uppgår till omkring sex procent i privat sektor och till en procent i offentlig sektor.

2.5 Databeredning

Blanketterna lämnas efter postöppning till skanning och dataregistreringsgranskning. Skanningprocessen har fyra steg: skanning, tolkning, verifiering och överföring. I skanningprocessen utförs granskning av enkäter både automatiskt och manuellt i programmet Eyes and hands.

Dataregistreringsgranskningen syftar till att upptäcka skanningfel.

När materialet är granskat överförs det till databasen för ytterligare granskning som syftar till att upptäcka avvikelser som kan utgöra fel. Fel kan uppstå som föranleder antingen att man kontaktar uppgiftslämnaren eller FDB för att kontrollera vad som har hänt på arbetsstället, t.ex. nedläggning, konkurs eller omorganisation.

Efter dataregistrering sker produktionsgranskning. Varje fel som upptäcks följs av en felkod och en feltext. Meddelandena anges i datasystemet med sifferkod och klartext. Till grund för feltexterna ligger de granskningsgränser som är inlagda i systemet. Dessa gränser är baserade på ämneskunskap och erfarenhet av de "fel" uppgiftslämnarna vanligen gör. De uppenbara fel som upptäcks, verifieringsfel etc., åtgärdas omgående. Vid eventuella kvarstående "fel" kontaktas uppgiftslämnaren för komplettering eller korrigerings av lämnade uppgifter och för eventuella förklaringar som kan motivera att blanketten skall godkännas trots att uppgifterna faller utanför gällande gränser. En kommentar ska i dessa lägen göras.

Från och med 1:a kvartalet 2012 används granskningsverktyget Selekt. Verktöget innebär färre återkontakter med våra uppgiftslämnare utan att statistikens kvalitet påverkas.

När allt material för en produktionsomgång samlats in granskas materialet på den nivå som det ska publiceras. Granskningen utförs på tabellcells-nivå och syftar till att identifiera objekt som har stor påverkan på skattningen av totalen. Outputgranskningen utförs i en dataapplikation, specifikt framtagen för undersökningen.

2.5.1 Imputering vid partiellt bortfall (frånvarovariabeln)

Imputering görs på frånvarovariablerna när uppgiftslämnaren redovisar uppgifter över antalet anställda men av någon anledning inte kan redovisa uppgifter över hur många som har varit frånvarande på mät dagen.

För att imputering skall vara aktuellt för ett givet arbetsställe måste någon i produktionsgruppen ange en särskild styrkod. Antalet objekt som signaleras på detta sätt varierar men omfattningen är ringa.

När slutligt observationsregister tas ut från produktionssystemet görs imputeringen integrerat när själva filen skapas. Utifrån näringsgrenstillhörighet och storleksklass skapas de kvoter som ligger till grund för imputeringen.

Vi utgår från det antal anställda som redovisats på arbetsstället där imputering är aktuellt. För den storleksklass och näringsgrensgrupp som aktuellt arbetsställe tillhör skapas summor för respektive variabel vilka tillsammans utgör kvoten bakom imputerat värde.

Eller exempel för antalet sjukfrånvarande män på arbetsstället c_{far} .

$$FrSjukMan_{c_{far}} = TotMan_{c_{far}} \frac{SumFrSjukMan_{SB}}{SumTotMan_{SB}}$$

där SB är den näringsgrensgrupp och storleksklass där c_{far} ingår

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Månadsskattningarna görs med standardmetoder. Månadsskattningarna baseras på en svarsmängd om cirka 7 700 arbetsställen för privat sektor och 520 juridiska enheter för offentlig sektor. Kvartalsskattningen görs genom att väga samman månadsskattningarna. Ett problem är dock att månadsskattningarna inte är oberoende av varandra när en tredelningen av urvalet har gjorts. Unbiased punktskattningar kan erhållas standardmässigt men standardskattningen av medelfelen blir biased i de fall urvalsfraktionerna i strata är stora. Denna bias elimineras i KS genom att göra mätningar alla tre månader i de strata där urvalsfraktionen är stor. I de strata som inte totalundersöks är urvalsfraktionerna i allmänhet små varför problemet med medelfelsskattningarna är litet. Effekterna av den slumpmässiga tredelningen har utretts i Andersson, C. "Effekter av att dela upp ett urval i två eller flera slumpgrupper", SCB/AM 1999.

3.1.1 Kvartalstotaler

Statistiken utgörs av skattade värden på totaler och andelar.

Totaler skattas med:

$$\hat{Y}_q = \sum_h^H \frac{N_h}{m_h} \sum_j^{m_h} w_{hj} y_{hj}^*$$

där

q = redovisningsgrupp, h = stratum, H = antal stratum

N_h = antal objekt i bruttopopulationen

m_h = antal objekt som svarat inklusive objekt som ej tillhör undersökningspopulationen

$y_{hj}^* = y_{hj}$ om objekt j tillhör redovisningsgrupp q, 0 annars

w_{hj} = kalibreringsvikt

Personalomsättningen redovisas som en total för antalet nyanställda och avgångna medarbetare. För arbetsställen som redovisar uppgifter för endast en månad i kvartalet betyder detta att dessa uppgifter räknas upp för att utgöra en kvartalstotal.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten från undersökningen presenteras kvartalsvis i Statistiskt meddelande AM 63. Redovisning sker 45-50 dagar efter undersökningsperiodens slut. Publikationen innehåller 18 tabeller. En elektronisk version finns tillgänglig på SCB:s webbplats. Där finns också pressmeddelanden, en kort presentation av undersökningen, samt även ett par tabeller och diagram samt en jämförelse med Arbetskraftsundersökningen (AKU). I Sveriges Statistiska databaser finns tio tabeller redovisade, varav fyra stycken uppdateras kvartalsvis.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Kortperiodisk sysselsättning
Registervariant	Kortperiodisk sysselsättning
Registerversion	2013 Kvartal 1

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Produktionen löpte på enligt plan.